

Riikka Halme-Berneking

USA:n ilmatilassa 22.11.2016

9 Fayette Street, Staunton, VA 24401, USA

Sähköposti: riikka.halme(at)felm.org

puh. +1-540-2556869

Rakkaat ystävät,

Kirjoitan tätä kirjettä lentokoneessa matkalla San Antoniosta *Society of Biblical Literature* –konferenssista Stauntonin kotiin kiitospäivän viettoon. USA:ssa *Thanksgiving* on suosittu juhla yli uskonto- ja muiden rajojen. Tyypillisesti perhettä ja sukua tulee koolle kiitospäivän aterialle, jonka pääantimena on mausteilla ja leivänpalasilla täytetty kalkkuna. Meidänkin kotiimme kokoontuu perheväkeä neljästä sukupolvesta. Tuomisina presidentinvaalien tulosten järkyttämälle perheelle minulla on toivon viesti raamatuntutkija Walter Brueggemannin pitämästä puheesta. Hän vetosi kirkkoon: sen on oltava tuomassa polarisoituneeseen tilanteeseen muutosta poliittisten vastapuolien ulkopuolelta ja kohdattava ihmisiä haavoittuvaisena. *"Vulnerability opens way to newness."* Ensimmäistä adventtisunnuntaita saamme viettää kotikirkossamme, missä on ryhdytty kuulostellen etsimään tätä tietä. Sen jälkeen minä lähdän Namibiaan ja Angolaan, ja Steve puolestaan Alaskaan. Joulunpyhät aiomme viettää rauhassa kotikulmilla toivottavasti joulupostia lukien ;-)

Umbundun uusi UT

Kuluneen syksyn suurin ponnistus työssäni on ollut Uuden Testamentin uuden umbundunkielisen käännöksen viimeistely kääntäjien (vasemmalta Albertino, Benevides ja Vicente) kanssa. Vielä on kirjoitettava auki tiimin

määrittelemät kielenkirjoitussäännöt ja lähetettävä ne sekä osa umbundunkielistä tekstiä kulttuuriministeriön alaiseen kieli-instituuttiin hyväksyttäväksi. Brasilian Pipliaseurassa asiantuntijat ovat jo alkaneet työstää tekstiä, ja joskus ensi vuonna toivomme saavamme juhla uuden käännöksen käyttöönottoa. Jännittävää....! Nähtäväksi jää miten lukijat ottavat vastaan uuden käännöksen kirjoitusasuineen. Kääntäjien suorittamat testiluvut eri kirkoissa antavat odottaa hyvää vastaanottoa, mutta täytyy myöntää, että hieman hermostuttaa.

Kääntäjien uudet aluevaltaukset

Heinäkuun kaksiviikkoisella lähijaksolla Angolan Pipliaseuran 20 kääntäjää opiskeli raamatuntutkimuksen ja -kääntämisen perusteita. Käytännön harjoitteena oli laatia ja pitää esitelmä kuvitteelliselle yleisölle. Kikongo- ja umbundutiimit ovat jo pitäneet kurssin jälkeen esitelmän oikealle yleisölle vierailuillaan maakunnissa. Lucazitiimin työskentely on parantunut valtavasti kuluneen vuoden aikana. Kun aiemmin käännösten tarkastaminen eteni noin 20 jakeen tuntivauhtia, nyt vauhti on kolminkertaistunut. Teksteistä ei löydy juurikaan korjattavaa. Mitä on tapahtunut? En tiedä. Luultavasti muutos on monen asian summa, joista koulutus ei liene vähäisin. ☺

Tammi-helmikuun vaihteen opintojakson suunnittelu on ollut käynnissä jo pitkään. Ensimmäisen viikon teemana on ”Raamatunkääntäminen ja yhteisö”, ja toisella viikolla kaikki Angolan 21 kääntäjää sekä Namibian ja Angolan Pipliaseurojen yhteishankkeen 8 uutta kääntäjää opettelevat käyttämään tietokoneohjelman ParaText uusinta versiota. Kouluttajina näiden kahden viikon aikana on oppineita Angolasta, Yhdysvalloista, Brasiliasta ja Mosambikista. Opiskelijat odottavat innolla erityisesti oppitunteja radio-ohjelmien tekemisestä. Tarkoituksena on päästä äänittämään pieniä ohjelmapätkiä studioon!

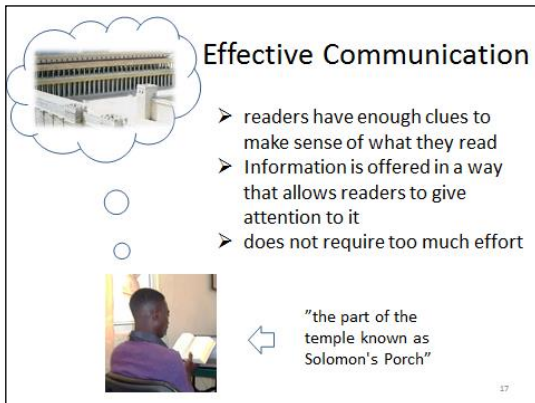
Kwanjaman ja ndongan kääntäjien valintakurssit

Angolan ja Namibian Pipliaseurojen yhteistyönä aletaan tammikuussa 2017 tehdä uutta raamatunkäännöstä kwanjaman ja ndongan kielille. Elokuussa kokoontui Ongwedivaan parikymmentä eri kirkkojen lähettämää edustajaa viikoksi opiskelemaan raamatunkääntämisen perusteita. Osasta osallistujia tulee päätoimisia kääntäjiä, ja osasta vapaaehtoisia käännöstarkastajia. Hankkeeseen palkataan kwanjamaa tai ndongaa äidinkielenään puhuva eksegeetti. Opettajina oli kaksi käännöskonsulttia: hollantilainen Gerrit van Steenberg ja minä. Molempien Pipliaseurojen johtajat ja niiden johtokuntien puheenjohtajat olivat myös paikalla: Beatriz Hupa ja José Carlos Angolasta (vasemmanpuoleisessa kuvassa) sekä Barnie van der Walt ja Martin Ngodji Namibiasta. Projektia tukevasta Suomen Pipliaseurasta oli paikalla kaksi tiedottajaa: Satu Toukkari ja Katri Saarela. Seuraavassa yksi opetuksessa käyttämäni esimerkki siitä, miten käännös voi välittää lukijalle viestin enemmän tai vähemmän menestyksekkäästi. Jos ”Salomon pylväikkö” käännetään ”Salomon huone”, voi lukijan mielessä syntyä vääränlainen kuva. Jos sama käännetään ”tempppelin alue, jota kutsuttiin Salomon verannaksi”, saattaa kommunikoinnin tulos olla parempi.

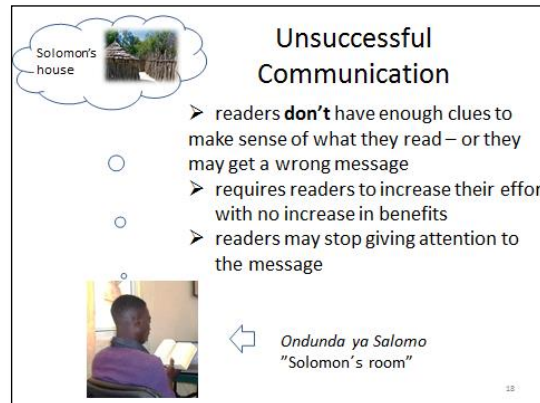
Effective Communication

- readers have enough clues to make sense of what they read
- Information is offered in a way that allows readers to give attention to it
- does not require too much effort

“the part of the temple known as Solomon's Porch”

Unsuccessful Communication

- readers **don't** have enough clues to make sense of what they read – or they may get a wrong message
- requires readers to increase their effort with no increase in benefits
- readers may stop giving attention to the message

Ondunda ya Salomo
“Solomon's room”

Joulukuun alussa pidän Roy Ciampan kanssa toisen valintakurssin, jotta käännöstiimeihin saadaan alusta alkaen kattava edustus molemmista maista ja eri kirkkokunnista. Tammikuussa Gerrit perehdyttää kääntäjiä työhön, ja perehdytys jatkuu tammi-helmikuun vaihteessa Lubangossa, missä kääntäjät alkavat käyttää tietokoneohjelma ParaTextiä.

Kiitos rinnalla kulkemisesta! Onnellista rauhan ja toivon juhla-aikaa! t. Riikka

Kieli-ikkuna

Olen pannut merkille, että täällä Amerikassa sana *thank you* on ahkerassa käytössä. Lapsia kiitetään, kun he ovat pyynnöstä laittaneet kengät jalkaansa tai tekevät muuta mitä heidän kuuluukin tehdä. Suomalaisena saan muistuttaa itseäni kiitos-sanan viljelemisestä. Angolassa taas toistuva kiittämiseni ruokapöydästä noustessa saattaa herättää ihmetystä. Monissa angolalaisissa kulttuureissa ruoasta ei ole perinteisesti tapana kiittää emäntää. Jotkut kokevat tarjoamastaan ruoasta saamansa kiitoksen jopa loukkaavana. Kwanjaman sana *tangi* ”kiitos” on lainasana saksasta tai afrikaansista. Kielen oma verbi *okupandula* ”kiittää” tarkoittaa myös ”taputtaa käsiään”. Usein kiitollisuutta ilmaistaankin taputtamalla ja iloisella huudahduksella *Iyaloo!* Portugalin kiitossana *obrigada* (naisten sanomana) ja *obrigado* (miesten sanomana) tarkoittaa sananmukaisesti ”pakotettu (velkaan)”. Jumalaa portugalien puhujat kiittävät tämän tästä lausahduksella *graças a Deus*; suomeksi vastaava lause on ”Luojan kiitos”.

Kuva: Katri Saarela

Riikka Halme-Berneking

Työskentelen Yhtyneitten Raamatuseurojen (UBS) raamatunkäännöskonsulttina Angolassa ja Namibiassa. Mieheni Steve on Seed Companyn raamatunkäännöskonsultti.

Rukousaiheet: Kwanjaman ja ndongan kääntäjät aloittavat työnsä tammikuussa 2017 opiskelemalla kääntämismetodeja. Uusi umbundunkielinen Uusi Testamentti on viimeistelyvaiheessa. **Umbundun** kääntäjät Albertino Domingos, Benevides Abraão ja Vicente Numbi ovat tehneet suuren työn.

Toivo. Yhteistyö. Muutos.

Kristillinen sanoma toivosta, uskosta ja lähimmäisenrakkaudesta on ollut työemme lähtökohta jo lähes 160 vuotta. Tule mukaan rakentamaan oikeudenmukaista ja inhimillistä maailmaa.

Tue työtämme:

IBAN: FI38 8000 1400 1611 30
BIC: DABAFIHH, viestiksi työntekijän nimi.